

การแปลเพื่อการท่องเที่ยว

เชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (ไทย-จีน)

历史文化旅游泰 — 汉翻译策略

ก่อศักดิ์ ธรรมเจริญกิจ

ทฤษฎี “ได้ผลเท่ากัน” (等效论)

尽管翻译理论很多，但是其中的“等效论”却是古今中外翻译家的一个具体目标和实践原则。公元 7 世纪，伟大的中国翻译家玄奘大师就提出：

“既须求真，又须喻俗”的指导原则。“求真”就是追求**准确**，这是所有认真负责的翻译工作者的共同理想。又须“喻俗”，就是说译文要使大家都能理解，就是要强调**效果**。

为了达到对等的效果，译文就必须通达。尤金·奈达(Eugene A. Nida, 1914—2011)，美国和翻译家指出：译文的接受者的接受渠道与原文接收者不同，符合原文语言规律的而不符合译文语言规律的言语不能或是很难通过，这样的译文实际上不能或很难完成信息传达任务。比如，泰语说：“**ใช้ที่ไหนละ**” 翻成“是那里啦”显然是不准确；“**สองต่อสอง**” 翻成“二对二”就不能完成信息传达任务。

既要准确，又要通达，翻译的困难就在此。因此，翻译工作的过程，就是一个不断解决这一困难的过程。

1. แปลให้ “**ถูกต้อง**” (正确) หมายถึง การแปลความหมายที่ถูกต้อง คือเนื้อหาสาระในภาษาปลายทางกับภาษาต้นทางต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และ “**เข้าใจได้**” (通达) หมายถึง ภาษาแปลต้องสอดคล้องกับหลักภาษาของภาษาปลายทาง สละสลวยและเข้าใจได้ดี โดยผู้อ่านจะไม่รู้สึกว่าเป็นภาษาที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งเป็นมาตรฐานทางด้านคุณภาพของงานแปลทั้งหลาย

ตัวอย่างเช่น

อย่าทำ อย่ากิน อย่าเล่น แปลว่า 别做 别吃 别玩

ไม่แปลว่า 不要做 不要吃 不要玩

เพราะว่าเป็นคำแปลของ ไม่ต้องทำ ไม่ต้องกิน ไม่ต้องเล่น

ตัวอย่างการแปลคำสอนของหลวงพ่อบุญรอด กิตที่ ๑๑

อย่าทำให้คนเสียหน้า ให้แปลว่า 别让人家丢脸

ไม่แปลว่า 不要让别人无面子

อย่ากลั่นแกล้งให้คนอับอาย ให้แปลว่า 别把人整得没面子

ไม่แปลว่า 不要弄得别人丢脸

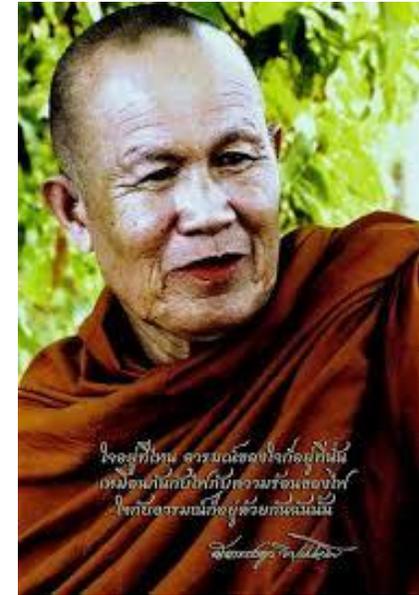
อย่าลงโทษใครเพียงเพื่อให้ได้ความสะใจ แปลว่า

别只为了痛快而惩罚他人 **ไม่แปลว่า** 不是为了得意制裁谁

เมื่อถึงเวลาควรอ่อนก็ต้องอ่อน แปลว่า 该示软的时候就示软

ไม่แปลว่า 需要妥协的时候就应该妥协

ถ้าอ่อนตลอดจะแพ้ แปลว่า 一直示软会失败 **ไม่แปลว่า** 如果一直妥协就会失败

2. การแปลพระราชวัง วัง พระที่นั่งและสิ่งปลูกสร้างในพระราชวัง

2.1 พระราชวัง แปลว่า 宫/王宫/皇宫 เช่น

พระบรมมหาราชวัง 大皇宫

พระราชวังดุสิต 兜率宫/皇宫 (律实宫/鲁实宫)

2.2 พระที่นั่งที่เป็นเรือนประทับ ก็แปลว่า 宮 เช่น

พระที่นั่งบรมพิมาน 武隆碧曼宮

พระที่นั่งวิมานเมฆ 云宮

พระที่นั่งสนามจันทร์ 月园行宮

พระที่นั่งอนันตฯ 阿南达宮

2.3 เป็นสถานที่สำหรับแปรพระราชฐานให้แปลว่า 行宮 เช่น

พระราชวังบางปะอิน 挽巴茵行宮

พระตำหนักภูพิงค์ราชนิเวศน์ 普平行宮

วังไกลกังวล 远忧行宮

2.4 เป็นที่เสด็จออกว่าราชการหรือประกอบพระราชพิธี ให้แปลว่า 殿

พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยฯ 因陀罗殿

พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท 节基殿

พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท 兜率殿 (律实殿/鲁实殿)

พระที่นั่งเวหาศน์จำรูญ

天明殿

เปรียบเทียบการแปลคำว่า 殿 จากจีนเป็นไทย

殿，指国王受朝理事的大厅，翻成 พระที่นั่ง

如：太和殿，翻成 พระที่นั่งไท่เหอ

这里的ไท่เหอ 是个音译词，在泰文里不含任何意义。

要翻成：พระที่นั่งมหาสมานันท์ 才是个翻译词

又如：故宫、紫禁城，翻成 กู้กง จื่อจิ้นเฉิง 是个音译词；

翻成 พระราชวังเก่า พระราชวังต้องห้าม 才是个翻译词。

殿 指供奉神佛大厅，要翻成 พระวิหาร 如：

观音殿，翻成 พระวิหารกวนอิม

还是要翻成 พระวิหารอวโลกิเตศวรกวนอิม

或者 พระวิหารพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์

大殿，翻成 พระวิหารใหญ่ ?

大殿，是“大雄宝殿”的简称，准确的翻译是：พระอุโบสถ

殿，又指供奉圣人的大厅 (เป็นหอบูชาเมธี อริยะปราชญ์)，如：

大成殿 แปลว่า วิหารต้าเฉิง หรือ วิหารมหาสมบูรณ

殿 也可以翻成 ศาล 如：财神殿 ศาลเทพเจ้าโชคลาภ

25. พระที่นั่งที่เป็นเรือนเปิดโล่งหรือไม่มีฝาผนังแต่อย่างไรให้แปลว่า 亭 เช่น

พระที่นั่งอาภรณ์พิโมกษ์ปราสาท 阿蓬碧莫亭/泰国亭

พระที่นั่งคูสิตาภิรมย์ 睹史多亭

2.6 พระที่นั่งที่หมายถึงแท่นพระเก้าอี้ให้แปลว่า 御座 เช่น

พระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ 普丹御座

พระที่นั่งบุษบกมาลามหาพิमान 尖顶/丁顶御座

เรือพระที่นั่ง ให้แปลว่า 御舟/御船

รถพระที่นั่งให้แปลว่า 御车/御辇

อื่นๆ

เรือนยอดบรมมังกลานุสรณีย์

尖顶大吉祥纪念楼

3. การแปลชื่อวัดและสิ่งปลูกสร้างสำคัญในวัด เช่น

3.1 วัดไตรมิตร - วัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร แปลว่า 金佛寺

วัดพระพุทธ แปลว่า 佛陀寺

วัดพระศรีสรรเพชญ์	แปลว่า	大觉寺
วัดใหญ่ชัยมงคล		大胜利寺
วัดเฉลิมพระเกียรติ		崇圣寺
วัดมหาธาตุ		舍利寺
วัดราชบูรณะ		复兴寺
วัดบวรนิเวศวิหาร		王宫寺

3.2 พระอุโบสถและพระวิหาร แปลว่า 大雄宝殿/大殿、佛殿

วิหารทิศ	วิหารหลวง	แปลว่า	方位殿、东殿
พระเจดีย์	แปลว่า	塔/佛塔	
พระสฎูป	แปลว่า	塔/小乘塔	
พระปรางค์	แปลว่า	塔/大乘塔	
เจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง	แปลว่า	十二棱角塔	

4. การแปลศัพท์ทางพุทธศาสนา เช่น

รัตนไตร พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระอรหันต์ พระโพธิสัตว์

วัดวาอาราม ศาสนสถาน แปลว่า

三宝、佛陀、达摩、僧伽（佛、法、僧）阿罗汉、菩萨（菩提萨埵）

迦蓝寺院、宗教道场

5. ตัวอย่างการแปลเรื่องวัดสระเกศและวัดญาณสังวราราม

5.1 วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร 御赐金山寺

วัดสะแก เป็นนามเดิมของวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร

ตั้งอยู่ปากคลองมหานาด เป็นวัดโบราณตั้งแต่สมัยอยุธยา

เดิมเป็นวัดสำคัญวัดหนึ่ง อยู่ในชัยภูมิการเดินทัพ มีน้ำท่าอุดมสมบูรณ์

มีต้นสะแกมาก จึงได้ชื่อว่า วัดสะแก

金山寺原称风车子寺，坐落于马哈纳河口处，是一座泰国大城时代的古寺。

在早期已是一座重点佛寺，位于官兵之地，水源丰富，

风车子树甚多，故称风车子寺。

5.2 คู่มือนำชมวัดญาณสังวราราม

แปลว่า 《智慧伽蓝寺导游手册》

ลูกดำแก่เป็น 《耶纳桑瓦拉廊佛寺导游手册》

วัดญาณสังวราราม เป็นพุทธสถานที่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โปรดให้สร้างขึ้น เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ผู้มีพระคุณต่อประเทศ และเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

แปลว่า

然纳尚旺伽蓝寺” 意译为 “智慧伽蓝寺”，为泰僧王“然纳尚旺尊者” 意译为 “智慧尊者” 之所创建，作为向泰王国历代对国家有贡献的君王，和向当代国王普密蓬陛下与王族表示崇高的敬意。

ลูกดำแก่เป็น

耶纳桑瓦拉廊佛寺是僧王智护尊者颂德帕耶纳桑座下主导建造的佛寺，以崇扬泰王国历代对国家有贡献的君王圣德，和崇扬当朝普密蓬王陛下与王室成员的圣德。

วัดญาณสังวราราม แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ เขต คือ เขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาส เขตฆราวาส เขตโครงการในพระราชดำริและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำหรับพื้นที่ที่เปิดให้นักท่องเที่ยวเยี่ยมชม คือ เขตพุทธาวาส และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริบางแห่ง

แปลว่า

智慧伽蓝寺划分为四大区：佛陀区、僧舍区、居士区、泰皇陛下倡导与来自泰皇陛下倡导项目区。其中对外开放参观的为佛陀区与来自泰皇陛下倡导项目区的一部分。

ลูกดำแก่เป็น

耶纳桑瓦拉廊佛寺划分为四大区：佛陀区、僧舍区、居士区、国王陛下御倡导项目和国王陛下御倡导孵化项目区。对外开放参观的区域为佛陀区和国王陛下倡导孵化项目区的一部分。

5.3 นิทรรศการพระสาทิสลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

แปลว่า 崇庆诗琳通公主殿下 (六十荣寿) 画像展 (专辑)

คำปรารภ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

泰国总理巴育·詹窝差 献词

เนื่องในโอกาส สมเด็จพระมหามงคสมัยที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา **วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘** พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่าพร้อมใจกันจัดงานเฉลิมพระเกียรติในวาระพิเศษครั้งนี้โดยถ้วนทั่วทั้งในและต่างประเทศ ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่ทรงมีต่อประเทศชาติและประชาชนชาวไทยทั้งปวงตลอดมา

2015 年 4 月 2 日，**欣逢**诗琳通公主殿下六十荣寿，**泰国海内外全体人民同心协力举办庆祝活动**，藉此向公主殿下为国为民做出的贡献，表示最崇高的敬意！

学而时习之，不亦说乎！